

TÜBİTAK Sosyal ve Beşeri Bilimler Çalıştayı
27 Temmuz 2018, TÜBİTAK Başkanlık Binası, ANKARA

TÜBİTAK'ın Mevcut Destek ve Hizmetlerinde Sosyal ve Beşeri Bilimlerin Daha Etkin Hale Gelmesine Yönelik Değerlendirmeler ve Beklentiler Oturumu

Öneri Başlıkları

1. Proje Destekleri ve Süreci

1.1	Hedef odaklı çağrılarının devam etmesi ve proje sürelerinin uzatılması
1.2	Proje bazlı fonlama dışında araştırma merkezlerinin çıktı odaklı olarak fonlaması
1.3	Kavramsal ve kuramsal boyutta karşılaştırmalı çalışmaların teşvik edilmesi ve Türkiye'yi başka ülke örnekleri ile karşılaştırmalı olarak ele alan çalışmaların yürütülebilmesi için uluslararası araştırmacıların projeye dahil edilmesi önündeki engellerin kaldırılması
1.4	Öğreniminin bir bölümünü (ERASMUS, vb) Türkiye'de gerçekleştiren yabancı uyruklu öğrencilerin ve kısmi zamanlı araştırma/eğitim faaliyetleri için Türkiye'ye gelen yabancı araştırmacıların TÜBİTAK proje desteklerinden faydalanması (özellikle 1001 kapsamında)
1.5	Disiplinlerarası çalışmaların daha fazla teşvik edilmesi ve desteklenmesi
1.6	TÜBİTAK'ın proje çıktılarının ARBİS ve YÖKSİS üzerinden erişilebilirliğinin sağlanması
1.7	Sosyal ve Beşeri Bilimlere özgü Ar-Ge tanımının yeniden yapılması ve proje öneri formlarının Sosyal ve Beşeri Bilimlere özgü olarak geliştirilmesi
1.8	Panele ilişkin sonuçların dış hakemler aracılığıyla sağlamanın yapılması ve gerektiğinde proje başvuru sahibinin bizzat sunum yaptığı komisyonlar oluşturulmasının sağlanması
1.9	10 yıl ve üzerinde süren boylamsal çalışmalar için mevcut proje sürelerinin esnetilmesi
1.10	Proje kapsamında kültürler arası çalışmalara katkı sağlamak üzere yurt dışında alan araştırması yoluyla veri toplanmasına olanak sağlanması
1.11	3001 Başlangıç Ar-Ge programının yeniden açılması ve bu program ile proje yönetimi kültürünün oluşturulmasına devam edilmesi
1.12	Proje önerisinin güncelliğini yitirmemesi için TÜBİTAK'ın proje değerlendirme takvimine uyması

1.13	Reddedilen projelerin tekrar önerilmesinin teşvik edilmesi
1.14	İki aşamalı başvuru sürecinin (TÜBİTAK 1003 programı benzeri) her program başvurusunda olmasının sağlanması
1.15	Sosyal ve Beşeri Bilimler alanındaki projelerin nitel ve nicel olarak sınıflandırılması, bu sınıflandırmalar için değerlendirme kriterlerinde farklılığa gidilmesi
1.16	Desteklenen projelerin devamı niteliğindeki proje başvurularında proje kotası uygulamasının esnetilmesi
1.17	Proje teşviklerinin gözden geçirilmesi ile projelerde katılımcılara ve deneklere yapılan ödemenin artırılması
1.18	Sanat tasarım faaliyetlerine destek sağlanması, araştırmacıların bu yönde eğitim almalarına yönelik programlar oluşturulması
1.19	TÜBİTAK'ın çağrı planlamasını paydaşlarla istişare ederek duyurması
1.20	Salt veri toplamaya yönelik projelerin desteklenmemesi

2. Bilim İnsanı Desteği

2.1	Doktora öğrencileri arasında aynı konuda çalışanları bir araya getiren odaklı çalıştayların düzenlenmesi
2.2	Yurt içi ve yurt dışında metodoloji odaklı etkinlik düzenlenmesinin ve bu etkinliğe katılımın desteklenmesi
2.3	Farklı alanlarla etkileşimin artırılmasını sağlamak üzere Sosyal ve Beşeri Bilimler araştırmacılarıyla diğer bilim dallarındaki araştırmacıların bir araya gelebileceği faaliyetlerin desteklenmesi
2.4	Doktora öğrencilerinin yurt içi ve yurt dışındaki etki değeri yüksek yaz okullarına gönderilmesi
2.5	2023 hedefleri doğrultusunda Türkiye'nin kendi iç bölgesi (hinterland) olan Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkasya bölgelerine yönelik araştırmacı yetiştirmesine TÜBİTAK tarafından destek sağlanması
2.6	Yurtiçi lisans bursu (TÜBİTAK 2205) programına psikolojinin tekrar dahil edilmesi
2.7	Disiplinlerarası alanlarda (ör. siyaset psikolojisi, siyasal coğrafya, çevre vb.) çalışan lisansüstü öğrencilerin desteklenmesinde öncelik tanınması

3. Bilim ve Toplum Faaliyetleri

3.1	Proje çıktılarının anlaşılabilir bir dille her türlü iletişim ağı üzerinden topluma, kamuya ve iş dünyasına yayılmasının sağlanması
3.2	TÜBİTAK'ın sosyal ve beşeri bilimlere katkılarının kamu spotuyla duyurulması
3.3	TÜBİTAK popüler bilim yayınlarında tercüme yayınlara yer verilmesi yerine özgün yayınların çıkarılması ve Sosyal ve Beşeri Bilimler alanına özgü popüler bilim yayınlarının yaygınlaştırılması
3.4	Meraklı Minik, Bilim ve Teknik, vb. dergilerde Sosyal ve Beşeri Bilimler alanına yer verilmesi

4. Yayın Teşviği

4.1	Etki faktörü yüksek olan kaliteli yayınların ve konferanslara katılımın daha fazla teşvik edilmesi
4.2	Yayın teşvikinde etki faktörü yüksek (kriterlerle tanımlanmış) kitap yazımının desteklenmesi
4.3	Ulusal dergi editörlerine destek sağlanması
4.4	Dergipark sisteminin iyileştirilmesi, dergi standartlarının kontrolü için kalite kontrol sisteminin oluşturulması
4.5	Popüler sosyal ve beşeri bilimler yayınlarında ve akademik yayınlarda telif çalışmalarının desteklenmesi

5. TÜBİTAK ve SOBAG Yapılanması

5.1	TÜBİTAK bünyesinde SOBAG'dan bağımsız Sosyal ve Beşeri Bilimler Enstitüsü kurulması ve bu enstitünün Sosyal ve Beşeri Bilimler alanında yapılacak olan çalışmalar için yol gösterici vizyon dokümanları hazırlaması
5.2	SOBAG'ın yeniden yapılandırılması
5.3	TÜBİTAK bünyesinde Başkan Yardımcılığı düzeyinde Sosyal ve Beşeri Bilimler yapısının oluşturulması

5.4	TÜBİTAK'ın dış paydaşlarıyla özellikle üniversiteler ile daha etkileşimli çalışmalar yürütmesi ve çıkan vizyon dokümanlarını yayınlayarak üniversitelerde hazırlanacak lisansüstü tezler için yol gösterici olması
5.5	TÜBİTAK bünyesinde verilerin tasnif edilerek veri havuzunun oluşturulması ve çalışmalarda kullanılmasının sağlanması

TÜBİTAK Sosyal ve Beşeri Bilimler Çalıştayı
27 Temmuz 2018, TÜBİTAK Başkanlık Binası, ANKARA

Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Gelecekte Ön Plana Çıkacak “Kritik Alanlar” ve Sosyal ve Beşeri Bilimlerin Diğer Bilim Dalları ile “Etkileşim Alanları” Oturumu

Öneri Başlıkları

1. Çok Disiplinli Çalışmalar

1.1	Disiplinlerarası akademik çalışmaların toplumsal faydaya dönüştürülmesi için spesifik çağrılarının açılması
1.2	Toplumsal sorunların çözümüne yönelik çok disiplinli çalışmaların yapılması (Ör. karmaşık sistemler ve veri analizi, sinir bilim çalışmaları ve öğretim teknoloji alanları ile diğer bilim dallarının ortak çalışmalar yürütülmesi; büyük veriye dayalı araştırmaların yaygınlaştırılması ve bilgisayar destekli içerik analizi çalışmalarının yapılması, (ör. Madde kullanımı, bilimsel ve psikolojik durumlarının incelenmesi, Şiddet ve taciz (aile içi ve toplumda), göçün bireysel ve toplumsal boyutta incelenmesi, radikalizasyon ve kürt sorunu gibi sorunların çözümüne yönelik çok disiplinli çalışmaların yürütülmesi)
1.3	Teknolojik gelişmelerin toplum tarafından kabulünün sağlanması açısından sosyal bilimlerin sürece dahil olduğu çok disiplinli çalışmaların yürütülmesi (Yapay zeka konusunda BİT araştırmacılarının yanı sıra sosyal bilimcilerin de çalışmalar yürütmesi)
1.4	Sosyal boyutlu mühendislik projelerinde Sosyal ve Beşeri bilimlerden uzmanların bulunmasının teşvik edilmesi ve proje raporunda etik boyutunun ve sonuçlarının analizinin talep edilmesi, bu tür projelerin panelinde Etikçilerin bulunmasının teşvik edilmesi
1.5	Dünya'da ve Türkiye'deki gruplar, hareketler ve cemaatler üzerine yapılan disiplinlerarası çalışmaların teşvik edilmesi
1.6	Mevcut sosyal bilimlerin tarihimizdeki birikimle irtibatlı hale getirilmesi için disiplinlerarası çalışmalar (ör. tasavvuf ve psikoloji, hukuk ve fıkıh, islam felsefesi ve modern felsefe, siyasetnameler ve modern siyaset düşüncesi vb.) yapılması
1.7	Tüketimin ve kalkınmanın disiplinlerarası şekilde araştırılması
1.8	Eğitim sosyolojisi ve gençlik konusunda ayrıntılı araştırmalar yürütülmesi, eğitim teknolojilerinin disiplinlerarası şekilde incelenmesi
1.9	İlahiyat alanının sosyal ve beşeri bilimlerde nereye konuşlanacağı üzerine çalışılması ve diğer bilimlerle entegrasyonunun sağlanması

2. Kavramsal Boyut

2.1	Akademik çalışmaların uygulamayla ilişkilendirilmesi ve yapılan çalışma sonuçlarının kamu kurumlarına aktarılmasına yönelik mekanizmaların oluşturulması
2.2	Disiplinlerarası çalışmaları destekleyecek yerli kuramlar geliştirilmesi (yerlileştirilmiş bir izahat, örn. isyan ahlakı gibi), bağlamla ilişkilendirilmiş kuram çalışmalarının teşvik edilmesi
2.3	Sosyal bilim çıktılarının görsel olarak yaygın dağılımının sağlanması konusunda sosyal, beşeri ve mühendislik bilimlerinin işbirliğinin teşvik edilmesi
2.4	Sosyal Bilimler ile kamu, STK ve özel sektör etkileşiminin artırılması ve bilginin teoriden pratiğe aktarım sürecinde toplumsal ihtiyaçlara çözüm sunulabilmesi için Sosyal İşbirlikleri bölgesi(Sosityopark) yaklaşımının geliştirilmesi
2.5	Demokrasi kültürünün yaygınlaştırılması
2.6	Gelecek çalışmalarına ve strateji geliştirme çalışmalarına öncelik verilmesi
2.7	Milli ve yerli savunma sanayi projelerinin ekonomik ve uluslararası ilişkiler etkilerinin araştırılması
2.8	Yükselen ülkelerin (emerging economies) ve eğilimlerin tespit edilip bunlar karşısında konumumuzun ve muhtemel senaryoların geliştirilmesi

3. Politika Boyutu

3.1	Ülkemizde bilim diplomasisinin ve ticari diplomasinin kurulması
3.2	Cumhurbaşkanlığı nezdindeki kurulların önerisi ile kamunun ihtiyacı olan alanlarda TÜBİTAK'ın çağrıyla çıkması
3.3	Öğrencilik aşamasından itibaren disiplinlerarası çalışmaların ve eğitimin desteklenmesi, mezunlara iş bulma imkanlarının yaratılması

4. Çağrı Konuları

4.1	Dini, dilsel ve etnik çeşitliliğin yönetimi, planlaması; siyasi temsil ve siyasi eşitsizlik konularının araştırılması
4.2	Değerler (etik) alanına yönelik çalışmalar yapılması

4.3	Çevresel tarih ve tarihi coğrafya ve etimolojiye yönelik araştırmaların desteklenmesi
4.4	Aktör temelli modelleme; karışık ve çoklu modeller; nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanıldığı çalışmalar yapılması
4.5	Özel sektör-siyaset ilişkisinin analiz edilmesine yönelik çalışmaların ve network analizlerinin yürütülmesi
4.6	Eğitimde müfredat çalışmalarının ve zihniyet alanında çalışmaların desteklenmesi
4.7	Yükseköğretim araştırmalarının yapılması
4.8	Uluslararası göç ve mültecilik konusunda ayrıntılı araştırmalar yürütülmesi; demografi (özellikle teknik demografi) alanında çalışmaların yaygınlaştırılması
4.9	Türkiye'de bölge çalışmalarının yaygınlaştırılması ve bu alanda araştırma yapacak uzman araştırmacıların yetiştirilmesi
4.10	Çatışma çözümleri alanına yönelik çalışmalar yapılması ve bu konuda pratiğe yönelik çalışmalar yürüten merkezlerin oluşturulması
4.11	Endüstrileşmenin toplumsal boyutlarının, sosyal etkilerinin (Robotlaşma, otomasyon, blok zincir, yapay zeka gibi teknolojik gelişmelerin toplum için oluşturacağı tehditler vb.), eğitim ve öğretim süreçlerine etkilerinin ve bu ortamda öğrenmenin sosyal boyutunun nasıl evrileceğinin araştırılması
4.12	Toplumsal doğal deney araştırmalarının yapılması ve desteklenmesi
4.13	Bilim ve teknoloji politikalarına yönelik çalışmaların yürütülmesi
4.14	Ticaret Yolları, ağlar üzerine çalışmaların teşvik edilmesi
4.15	Makro ve Mikro ihtiyati tedbirlerle ilgili çalışmaların teşvik edilmesi
4.16	Yerli muhteva(local content), yerli teknolojik gelişim ve öğrenme süreçleri konularının çalışılması
4.17	Zihin felsefesi literatürünün diğer bilim dallarıyla etkileşimi, medeniyetler arası etkileşim (dinlerarası etkileşim), bilim tarihi, islam düşünce tarihinin yazımı üzerine çalışmalar, (Selçuklu-Osmanlı döneminin düşünce tarihi), küresel tarih (global history) çalışmalarının yürütülmesi

4.18	Sınır güvenliği ve konvansiyonel olmayan güvenlik (siber güvenlik vb.) alanında çalışmalar yürütülmesi
4.19	Toplumsal fay hatlarının tespiti, coğrafi bilgi sistemleri çalışmalarının yürütülmesi
4.20	Teknolojik ve ekonomik gelişmelerin sonucunda bireyleri, toplumları kontrol edecek mekanizmalar üzerine çalışmaların desteklenmesi (etik, din, felsefe vb)
4.21	Sosyal ve Beşeri Bilimler kapsamında yöresel değerleri içerecek şekilde yerel bilginin üretimine odaklanan projeler için daha fazla destek sağlanması ve proje başvurusunun ilgili belediyeler, muhtarlar vb. ilgili kuruluşlarla bir konsorsiyum oluşturarak yapılmasının teşvik edilmesi
4.22	Türkiye toplumunun yapısına uygun teori, kuram, kavram ve modellerin oluşturulmasına katkı sağlayacak projelere destek verilmesi
4.23	Dünya literatürüne kavram üretecek projelere destek verilmesi (örneğin Türk Siyaset Bilimi ve Teorisi adlı program başlatılması)